

การศึกษารูปแบบ และบทบาทของที่ว่างในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร

นางสนอมศักดิ์ แก้วเขียว

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการผังเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชา ผังเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974 - 582 - 266 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018969

114866611

A STUDY OF PATTERN AND ROLE OF URBAN SPACE, BANGKOK METROPOLIS

MR. TANOMSAK KALLKAEW

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

For the Degree of Master of Urban Planning

Department of Urban Planning

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974 - 582 - 266 - 3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษารูปแบบและบทบาทของที่ว่างในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร

โดย

นายถนอมศักดิ์ แก้วเขียว

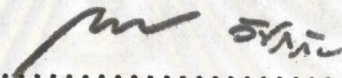
ภาควิชา

ผังเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

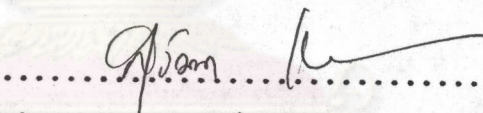
อาจารย์ชัชวีสรวง อติโพธิ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

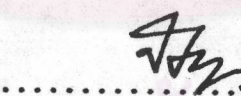

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

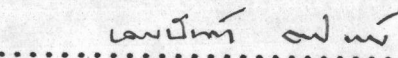
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา ธาดานิติ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ชัชวีสรวง อติโพธิ)

.....กรรมการ
(นายคมสัน ศุขสุเมฆ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ณพนธ์ ตาปนานนท์)

บทคัดย่อฉบับย่อ
ถนอมศักดิ์ แก้วเขียว : การศึกษารูปแบบและบทบาทของที่ว่างในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร
(A STUDY OF PATTERN AND ROLE OF URBAN SPACE BANGKOK METROPOLIS)

อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ขวัญสว่าง อติโพธิ, 330 หน้า ISBN 974-582-266-3

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ลักษณะ รูปแบบและบทบาทของที่ว่างในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงสภาพการณ์ของระบบที่ว่าง และปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงระบบที่ว่างที่มีอยู่ ตลอดจนใช้เพื่อการวางแผนและออกแบบระบบที่ว่างในชุมชนเมืองต่อไป สำหรับการเลือกชุมชนที่ใช้ในการศึกษา ได้พิจารณาคัดเลือกตัวอย่างพื้นที่จำนวน 5 ชุมชน ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม เพื่อให้ได้ข้อเปรียบเทียบของระบบที่ว่างในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ได้แก่ ชุมชนบริเวณเลาชิงช้า ชุมชนเยาวราช ชุมชนบริเวณถนนสีลม ชุมชนราษฎร์บูรณะ ชุมชนการเคหะฯ ธนบุรี

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบของที่ว่างมีลักษณะที่แตกต่างกันพอสรุปได้คือ 1. ที่ว่างขนาดเล็กเพื่อการพักผ่อน ออกกำลังกาย และประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน 2. ที่ว่างขนาดกลางเพื่อการพักผ่อน ออกกำลังกาย และประกอบกิจกรรมต่าง ๆ 3. ที่ว่างขนาดกลางเพื่อการพักผ่อนโดยเฉพาะ 4. ที่ว่างขนาดใหญ่เพื่อการพักผ่อน ออกกำลังกาย และประกอบกิจกรรมในโอกาสพิเศษ ที่ว่างเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของชุมชน ซึ่งเกิดจากการผสมผสานที่เหมาะสมของระบบที่ว่างกับองค์ประกอบของเมือง อันได้แก่ สภาพพื้นที่ของชุมชน ประชากร การใช้เวลา และองค์การบริหารเป็นต้น ดังนั้นความแตกต่างของสภาพแวดล้อมในแต่ละชุมชน ก็จะมีผลต่อรูปแบบและบทบาทของที่ว่างในชุมชนนั้น ๆ ลักษณะชุมชนที่แตกต่าง ทำให้รูปแบบและบทบาทของที่ว่างแตกต่างกันไปด้วย

การพัฒนาระบบที่ว่างโดยการปรับปรุงที่ว่างให้มีอัตราประโยชน์มากขึ้น ตลอดจนการจัดหาพื้นที่ว่างแห่งใหม่ เพื่อพัฒนาระบบที่ว่างให้ดีขึ้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงรูปแบบที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงบทบาทที่เหมาะสมของที่ว่าง ไม่ว่าจะเป็นบทบาทต่อประชากร กายภาพของชุมชน ลักษณะเศรษฐกิจของชุมชน และลักษณะสังคมของชุมชนควบคู่กันไปด้วย

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางผังเมือง
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อผู้คิด
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

c235544 : MAJOR URBAN AND REGIONAL PLANNING
KEY WORD: PATTERN / ROLE / URBAN SPACE / BANGKOK

TANOMSAK KALLKAEW : THE STUDY OF PATTERN AND ROLE OF URBAN SPACE
BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : KWANSUANG ATIBODHI LECTURER.
330 pp. ISBN 974-582-266-3

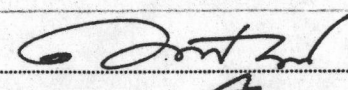
This study has the objective to study the pattern and role of urban space in Bangkok Metropolis in order to know the present urban space's circumstances and many other problems. That is analyzed to find systematic urban space development guidelines and uses for urban planning and designing. About the case study selection is considered for five sites that has different form of physical and social circumstances to compare with the urban space systems in different environments. There are the communities of Souchingcha, Yaowaraj, Silom, Rajburana and Thomburi National Housing.

In this study, it is found out that the pattern of urban spaces are
1. Small space for recreations and daily tasks 2. Medium space for recreations and the other activities 3. Medium space for passive recreation 4. Large space for recreations and special activities. These spaces are related blended of space system and urban factors such as urban areas, population, Time and the organization. So the different of community environment are effected to the pattern and role of space. The development of urban space system by improving the multiple uses and provision of the new public space must be thinking not only to the appropriate pattern but also to the role of space for population, physical, economic and social conditions.

ภาควิชา..... การวางแผนภาคและเมือง

สาขาวิชา..... การวางแผนผังเมือง

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

สำหรับการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษารูปแบบและบทบาทของที่ว่างในชุมชนเมือง กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีก็ด้วยเพราะได้รับความร่วมมือ และกำลังใจจากหลายท่านหลายฝ่ายที่คอยชี้แนะ และตักเตือนตลอดจนกระตุ้นให้เกิดกำลังใจในการทำงานให้ลุล่วงไปด้วยดี ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านอาจารย์ชวีญสรวง อติโพธิ (อาจารย์ที่ปรึกษา) และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒนา ธาตานิธิ อาจารย์ดุษฎี ทายตะคุ ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาอย่างเต็มที่ ประกอบกับความห่วงใยและความเมตตาามาตั้งแต่นั้น

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงานและสถานที่ราชการ อันได้แก่ กองผังเมืองและสำนักงานโยธาและแผน กรุงเทพมหานคร กองสวนสาธารณะและกอนันทนาการ สำนักสวัสดิการสังคม กองแผนที่ และภาพถ่ายและห้องสมุดสำนักผังเมือง งานประเมิทธิทรัพย์สินและกองแผนที่ภาพถ่าย กรมที่ดิน การกีฬาแห่งประเทศไทย กรมพลศึกษา สถาบันวิทยบริการ ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองทุกท่าน

นอกจากนั้นขอขอบคุณ เพื่อนๆ ผังเมืองรุ่นที่ 14 ทุกท่าน ที่ร่วมเป็นกำลังใจมาโดยตลอด โดยเฉพาะคุณกำธร ถาวรสถิตย์ คุณสมภูมิ พูลเพิ่มทรัพย์ คุณสรภากร บรรจงจิตต์ คุณเฉลิมชัย เรืองนนท์ ที่คอยให้กำลังใจและคำชี้แนะตลอดจนความช่วยเหลือในทุกๆด้าน ขอขอบคุณ คุณศักดิ์ชัย คูอภิชาติ และคุณดารากุล อาจปรุ ผู้ที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการช่วยให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณต่อความห่วงใยของทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะแม่ ผู้ซึ่งเป็นผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างทั้ง กำลังใจ กำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ ขอขอบคุณ คุณสุภาภรณ์ เผ่าหฤหรรษ์ ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในทุกๆ ด้าน ตลอดจนคอยให้กำลังใจและคอยเป็นห่วง เป็นใยดูแลอย่างใกล้ชิด ข้าพเจ้ามีความรู้สึกซาบซึ้งกับความกรุณา ความห่วงใยและกำลังใจตลอดจนความร่วมมือของทุกท่านเป็นอย่างยิ่งทั้งผู้ที่ได้กล่าวนาม และไม่ได้กล่าวนาม ไว้ในที่นี้ จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้.

ถนอมศักดิ์ แก้วเขียว

ธันวาคม พ.ศ. 2535

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ฎ
รายการแผนที่ประกอบ	ฏ
รายการภาพประกอบ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความเป็นมาของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
- ขอบเขตของการศึกษา	4
- ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการศึกษา	5
- แหล่งที่มาของข้อมูล	6
- ข้อจำกัดของการศึกษา	7
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	8
- คำจำกัดความในการศึกษา	9
บทที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับที่ว่างในชุมชนเมือง โดยทั่วไป	10
1. ความหมายของที่ว่างในชุมชนเมือง	10
2. ประเภทของที่ว่างในชุมชนเมือง	12
3. ความเป็นมาของที่ว่างในชุมชนเมือง	16
4. ความสำคัญของที่ว่างในชุมชนเมือง	21
บทที่ 3 สภาพการณ์ปัจจุบันของที่ว่างในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร	29
- ลักษณะทั่วไปของที่ว่างในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร	29
1. ที่ว่างบริเวณอาคาร	31
2. ลานจอดรถ	32
3. ลานกิจกรรมหรือลานเอนกประสงค์	33
4. ที่เด็กเล่น	34
5. ถนน	34
6. ทางเดินเท้า	38
7. สนามเด็กเล่น	41
8. ที่ว่างในโครงการที่อยู่อาศัย	41
9. ที่ว่างอันเกิดจากการรื้อถอน	45

สารบัญ (ต่อ)

10.	สวนหย่อม	45
11.	ที่ว่างบริเวณทางด่วนพิเศษ	51
12.	ที่ว่างริมทางรถไฟ	52
13.	ที่ว่างในบริเวณสถาบันต่างๆ	53
14.	ที่ว่างในบริเวณศาสนสถาน	57
15.	ที่ว่างบริเวณแหล่งน้ำ	65
16.	สวนสัตว์	70
17.	สวนสนุก	71
18.	สนามบิน	71
19.	สนามกีฬา สนามกอล์ฟและสนามม้า	71
20.	สวนสาธารณะ	72
บทที่ 4	การศึกษารูปแบบและบทบาท ของที่ว่างในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร	77
-	การกำหนดเขตพื้นที่ศึกษา	77
-	ลักษณะเฉพาะของชุมชนในบริเวณเขตพื้นที่ศึกษา	80
1.	ชุมชนบริเวณเสาชิงช้า เขตพระนคร	80
2.	ชุมชนบริเวณถนนเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์	89
3.	ชุมชนบริเวณถนนสีลม เขตบางรัก	100
4.	ชุมชนบริเวณตลาดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ	109
5.	ชุมชนบริเวณการเคหะฯ ถนนบุรี เขตบางขุนเทียน	118
-	การศึกษารูปแบบและบทบาทของที่ว่างในชุมชนพื้นที่ศึกษา	128
-	ตัวอย่างที่ว่างในชุมชนที่ใช้ในการศึกษา	
1.	ลักษณะเฉพาะของที่ว่างในชุมชนบริเวณเสาชิงช้า เขตพระนคร	132
1.1	ที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนเสาชิงช้า	132
1.2	รูปแบบที่ว่างในเขตชุมชนเสาชิงช้า	140
1.3	บทบาทของที่ว่างในเขตชุมชนเสาชิงช้า	144
2.	ลักษณะเฉพาะของที่ว่างในชุมชนบริเวณเยาวราช เขตสัมพันธวงศ์	149
2.1	ที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนเยาวราช	149
2.2	รูปแบบที่ว่างในเขตชุมชนเยาวราช	157
2.3	บทบาทของที่ว่างในเขตชุมชนเยาวราช	161
3.	ลักษณะเฉพาะของที่ว่างในชุมชนบริเวณสีลม เขตบางรัก	167
3.1	ที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนสีลม	167
3.2	รูปแบบที่ว่างในเขตชุมชนสีลม	176
3.3	บทบาทของที่ว่างในเขตชุมชนสีลม	179

สารบัญ (ต่อ)

4.	ลักษณะเฉพาะของที่ว่างในชุมชนบริเวณตลาดบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ	184
4.1	ที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนราชบุรีบูรณะ	186
4.2	รูปแบบที่ว่างในเขตชุมชนราชบุรีบูรณะ	193
4.3	บทบาทของที่ว่างในเขตชุมชนราชบุรีบูรณะ	198
5.	ลักษณะเฉพาะของที่ว่างในชุมชนบริเวณการเคหะธนบุรี เขตบางขุนเทียน	203
5.1	ที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนการเคหะธนบุรี	203
5.2	รูปแบบที่ว่างในเขตชุมชนการเคหะธนบุรี	212
5.3	บทบาทของที่ว่างในเขตชุมชนการเคหะธนบุรี	215
-	ภาพรวมลักษณะเฉพาะของที่ว่างประเภทต่างๆ ในชุมชนเมือง	222
1.	รูปแบบเฉพาะของที่ว่างรอบบริเวณอาคาร	222
2.	รูปแบบเฉพาะของที่ว่างบริเวณลานจอดรถ	224
3.	รูปแบบเฉพาะของถนนและทางเดินเท้า	226
4.	รูปแบบเฉพาะของลานเอนกประสงค์	229
5.	รูปแบบเฉพาะของสนามเด็กเล่น	231
6.	รูปแบบเฉพาะของสวนหย่อม	233
7.	รูปแบบเฉพาะของที่ว่างอันเกิดจากการรื้อถอนหรือรอกการปลูกสร้าง	236
8.	รูปแบบเฉพาะของที่ว่างภายในบริเวณสถาบัน	237
9.	รูปแบบเฉพาะของที่ว่างภายในบริเวณศาสนสถาน	239
10.	รูปแบบเฉพาะของที่ว่างบริเวณแหล่งน้ำ	241
11.	รูปแบบเฉพาะของที่ว่างประเภทสนามกีฬา	243
12.	รูปแบบเฉพาะของที่ว่างประเภทสวนสาธารณะ	244
บทที่ 5	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับสภาพแวดล้อมในชุมชนเมือง	250
-	การประเมินบทบาทความสำคัญของที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนพื้นที่ศึกษา	250
1.	ลักษณะบทบาทความสำคัญของที่ว่างในชุมชนบริเวณเสาชิงช้า	253
2.	ลักษณะบทบาทความสำคัญของที่ว่างในเขตชุมชนเยาวราช	255
3.	ลักษณะบทบาทความสำคัญของที่ว่างในเขตชุมชนสีลม	257
4.	ลักษณะบทบาทความสำคัญของที่ว่างในเขตชุมชนราชบุรีบูรณะ	259
5.	ลักษณะบทบาทความสำคัญของที่ว่างในเขตชุมชนการเคหะธนบุรี	261
-	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับสภาพแวดล้อมในชุมชนเมือง	266
1.	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับพื้นที่เมือง	266
1.1	ลักษณะของชุมชนเมือง	266
1.2	ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดิน	269

สารบัญ (ต่อ)

2.	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับประชากร	270
2.1	วัยอายุ	270
2.2	อาชีพ	272
2.3	รายได้	272
2.4	ระดับการศึกษา	272
2.5	พฤติกรรม	272
3.	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับองค์การบริหาร	274
4.	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับเวลา	275
บทที่ 6	แนวทางการพิจารณาปรับปรุง และจัดหาพื้นที่ว่างในเขตกรุงเทพมหานคร	278
-	แนวทางแผนงานการพัฒนาที่ว่างในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร	278
1.	สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองกรุงเทพมหานคร	278
2.	แนวนโยบาย และแผนพัฒนาที่ว่างในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร	280
2.1	แนวทางในการพิจารณาปรับปรุงที่ว่างในชุมชนเมือง	282
2.2	แนวทางการพิจารณาปรับปรุงที่ว่างในชุมชนพื้นที่ศึกษา	283
2.2.1	เขตชุมชนบริเวณเสาชิงช้า	284
2.2.2	เขตชุมชนบริเวณเยาวราช	287
2.2.3	เขตชุมชนบริเวณสีลม	290
2.2.4	เขตชุมชนบริเวณราชบุรีบูรณะ	293
2.2.5	เขตชุมชนบริเวณการเคหะ ถนนบุรี	297
2.3	แนวทางในการปรับปรุงที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนเมืองกรุงเทพฯ	299
2.4	แนวทางในการจัดหาพื้นที่ว่างสาธารณะในชุมชนเมืองกรุงเทพฯ ...	313
บรรณานุกรม	320
ภาคผนวก	323
ประวัติ	331

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
3.1	จำนวนและร้อยละของที่ว่างในแต่ละเขตการปกครอง พ.ศ. 2529 29
3.2	จำนวนถนนในเขตกรุงเทพมหานคร สัรวจเมื่อ พ.ศ. 2529 35
3.3	จำนวนผู้ค้าหาบเร่ - แผงลอยของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายเขต ธันวาคม 2535 39
3.4	สนามเด็กเล่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร 42
3.5	พื้นที่ว่างในโครงการเคหะชุมชนการเคหะแห่งชาติ 43
3.6	พื้นที่ว่างในโครงการหมู่บ้านจัดสรรของเอกชน 44
3.7	ขนาดและที่ตั้งของสวนหย่อมและเกาะกลางถนนในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2533 48
3.8	สัดส่วนการใช้ที่ดินบริเวณภายในรัศมี 500 เมตร จากทางด่วน 52
3.9	พื้นที่ว่างในโรงเรียน 54
3.10	ที่ดินพิสด ในเขตกรุงเทพมหานคร 57
3.11	พื้นที่ว่างในโรงพยาบาล 20 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร 57
3.12	การกระจายตัว และขนาดพื้นที่ของวัดในกรุงเทพมหานคร 62
3.13	การใช้ที่ดินเพื่อสถานพักผ่อนหย่อนใจภายในวัด 64
3.14	พื้นที่สีเขียว ประเภทสวนสาธารณะขนาดใหญ่ที่อยู่ในความดูแลของ กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2532 73
4.1	การเปรียบเทียบศักยภาพของพื้นที่ศึกษา 127
4.2	การแจกแจงตัวอย่างที่ว่างภายในชุมชนที่ใช้ในการศึกษา 131
4.3	ลักษณะรูปแบบของที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนบริเวณ เสาชิงช้า 141
4.4	ลักษณะรูปแบบของที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนบริเวณ เขาวราช 158
4.5	ลักษณะรูปแบบของที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนบริเวณ สีลม 177
4.6	ลักษณะรูปแบบของที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชน ราชบุรีบูรณะ 194
4.7	ลักษณะรูปแบบของที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนการเคหะธนบุรี 213
4.8	ลักษณะรูปแบบของที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนบริเวณพื้นที่ศึกษา 247
4.9	ลักษณะบทบาทที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนบริเวณพื้นที่ศึกษา 248
5.1	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับลักษณะชุมชนบริเวณ เสาชิงช้า 254
5.2	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับลักษณะชุมชนบริเวณ เขาวราช 256
5.3	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับลักษณะชุมชนบริเวณ สีลม 258
5.4	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับลักษณะชุมชนบริเวณ ราชบุรีบูรณะ 260
5.5	ความสัมพันธ์ของที่ว่างกับลักษณะชุมชนบริเวณ การเคหะธนบุรี 262
5.6	บทบาทความสำคัญของที่ว่างประเภทต่างๆ ในเขตชุมชนเมือง 264

รายการแผนที่ประกอบ

แผนที่	หน้า
3.1 การกระจายตัวของ วัด โบสถ์ มัสยิด ในเขตกรุงเทพมหานคร	61
3.2 การกระจายตัวของสวนสาธารณะขนาดใหญ่ ในเขตกรุงเทพมหานคร	74
4.1 ที่ตั้งของชุมชนพื้นที่ศึกษา	78
4.2 เขตพื้นที่ศึกษา ชุมชนบริเวณเสาชิงช้า	81
4.3 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน บริเวณเสาชิงช้า	84
4.4 เส้นทางคมนาคม ในบริเวณเสาชิงช้า	85
4.5 ลักษณะสำ รุปของชุมชนเสาชิงช้า	87
4.6 เขตที่ตั้งพื้นที่ศึกษา ชุมชนบริเวณถนนเยาวราช	90
4.7 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน บริเวณเยาวราช	94
4.8 เส้นทางคมนาคมในบริเวณเยาวราช	96
4.9 ลักษณะสำ รุปของชุมชน บริเวณเยาวราช	98
4.10 เขตที่ตั้งพื้นที่ศึกษา ชุมชนบริเวณสีลม	101
4.11 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน บริเวณสีลม	104
4.12 เส้นทางคมนาคม ในบริเวณสีลม	105
4.13 ลักษณะสำ รุปของชุมชนสีลม	107
4.14 เขตที่ตั้งพื้นที่ศึกษา ชุมชนบริเวณราชบุรีบูรณะ	110
4.15 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน บริเวณราชบุรีบูรณะ	113
4.16 เส้นทางคมนาคม ในบริเวณราชบุรีบูรณะ	114
4.17 ลักษณะสำ รุปของชุมชน บริเวณราชบุรีบูรณะ	116
4.18 เขตที่ตั้งพื้นที่ศึกษา ชุมชนบริเวณการเคหะฯ ธนบุรี	119
4.19 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน บริเวณการเคหะฯ ธนบุรี	122
4.20 เส้นทางคมนาคม ในบริเวณการเคหะฯ ธนบุรี	123
4.21 ลักษณะสำ รุปของชุมชนการเคหะฯ ธนบุรี	125
4.22 ตัวอย่างพื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณเสาชิงช้า	133
4.23 ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่าง ในชุมชนเสาชิงช้า	145
4.24 พฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณเสาชิงช้า	147
4.25 ตัวอย่างพื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณเยาวราช	150
4.26 ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณเยาวราช	162
4.27 พฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณเยาวราช	165
4.28 ตัวอย่างพื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณสีลม	168
4.29 ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณสีลม	180
4.30 พฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณสีลม	182
4.31 ตัวอย่างพื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณราชบุรีบูรณะ	185
4.32 ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่าง ในชุมชนบริเวณราชบุรีบูรณะ	199

รายการแผนที่ประกอบ (ต่อ)

4.33	พฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างในชุมชนบริเวณราชภัฏบูรณะ	201
4.34	ตัวอย่างพื้นที่ว่างในชุมชนการเคหะ ธานี	204
4.35	ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างในชุมชนบริเวณการเคหะธานี	216
4.36	พฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ว่างในชุมชนบริเวณการเคหะธานี	219

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
3.1 สภาพคลองในสมัยอดีต	66
4.1 ลักษณะทั่วไปของชุมชนเสาชิงช้า	88
4.2 ลักษณะทั่วไปของชุมชนเยาวราช	99
4.3 ลักษณะทั่วไปของชุมชนสีลม	108
4.4 ลักษณะทั่วไปของชุมชนราษฎร์บูรณะ	117
4.5 ลักษณะทั่วไปของชุมชนการเคหะฯ ธนบุรี	126
4.6 ที่ว่างในเขตชุมชนเสาชิงช้า	138
4.7 ที่ว่างในเขตชุมชนเสาชิงช้า (ต่อ)	139
4.8 ที่ว่างในเขตชุมชนเยาวราช	155
4.9 ที่ว่างในเขตชุมชนเยาวราช (ต่อ)	156
4.10 ที่ว่างในเขตชุมชนสีลม	174
4.11 ที่ว่างในชุมชนสีลม (ต่อ)	175
4.12 ที่ว่างในเขตชุมชนราษฎร์บูรณะ	191
4.13 ที่ว่างในเขตชุมชนราษฎร์บูรณะ (ต่อ)	192
4.14 ที่ว่างในเขตชุมชนการเคหะฯ ธนบุรี	210
4.15 ที่ว่างในเขตชุมชนการเคหะฯ ธนบุรี (ต่อ)	211
5.1 ระดับบทบาทความสำคัญของที่ว่างในแต่ละชุมชนพื้นที่ศึกษา	265
5.2 โครงสร้างของชุมชนลักษณะต่างๆ	268
6.1 แนวทางการปรับปรุงที่ว่างในเขตชุมชนเสาชิงช้า	285
6.2 แนวทางการปรับปรุงที่ว่างในเขตชุมชนเยาวราช	288
6.3 แนวทางการปรับปรุงที่ว่างในเขตชุมชนสีลม	292
6.4 แนวทางการปรับปรุงที่ว่างในเขตชุมชนราษฎร์บูรณะ	295
6.5 แนวทางการปรับปรุงที่ว่างในเขตชุมชนการเคหะฯ ธนบุรี	298

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย